

Conferentie.

da voor de op  
nhem te houden  
n ontvangen heb  
n p. o. opgave te  
EN, te Meppel.

D.  
ogden of Kosten  
het gebruik van  
ring in kerken.  
in gelijk kolen en

VLIET,  
us", Zaanadam.

LAN  
t den Bijbel.

AMP.  
vol te Amsterdam.  
de volgens Art. X  
chootraad voor  
a Bijbel.

TE  
SCHIEDENS,  
f - 90.

ADERLANDS,  
f 1.50.

FEL

ADERLANDS,  
ogen,

AMP.  
vol te Amsterdam.  
f - 1.10.

HANDEL  
ORHEEN  
& WORMSER.

VEN,  
15-17.

scien Gouden en  
EN en BELEE-  
koers.

N.

SKHANDEL,

SPUL.

D.  
ok,

C. S. f f f

RAND f f f

ogte belang voor  
het streven naar  
nisch Hervormde

HANDEL  
ORHEEN  
& WORMSER.

APOTHEEK  
nner,  
g.hoek Singel.

Nederl.  
en andere huisdie-  
s droppels f 0.75.  
Bougies en Sigaret-  
goedkoop f 0.75  
Zenuwlijders

IAS, tegen aam-  
n flacon f 0.75.  
n het uittallen  
n f 1.10.  
ding f 5.50.  
n brochures.

BAKELS,

VEN f f f

C. S. f f f

RAND f f f

ogte belang voor  
het streven naar  
nisch Hervormde

HANDEL  
ORHEEN  
& WORMSER.

APOTHEEK  
nner,  
g.hoek Singel.

Nederl.  
en andere huisdie-  
s droppels f 0.75.  
Bougies en Sigaret-  
goedkoop f 0.75  
Zenuwlijders

IAS, tegen aam-  
n flacon f 0.75.  
n het uittallen  
n f 1.10.  
ding f 5.50.  
n brochures.

BAKELS,

het beginsel stelde, dat alle gave Gods goed  
is met dankzegging genoten.

Zoodra de geheelonthoudersbeweging ook  
in onze Gereformeerde kringen haar intrede  
deed, hebben wij voor dit verkeerd beginsel  
gewaarschuwd. Niet alsof wij een oogenblik  
waanden, dat de broeders, die in geheelont-  
houding het beste middel tot keering van  
de drankzonde zagen, principieel op de  
lijst dezer heidsch-ascetische wereldbe-  
schouwing zouden zijn afgeleden. Maar  
omdat de zuigkracht eener algemeene be-  
weging ons zoo licht meetrekt op een  
weg, dien we oorspronkelijk niet wilden  
bewandelen.

Een zacht protest mag daarom niet ach-  
terwege blijven, nu zich op dit gebied ver-  
schijnselen voordoen, die niet zonder beden-  
king zijn.

In feuilletons in Christelijke bladen en  
romans door Christelijke volksbibliotheken  
uitgegeven, wordt het mode, een caricatur-  
beeld te teekenen van een Calvinistischen  
predikant, die voor „matig gebruik“ ijvert,  
de „Christelijke vrijheid“ ook in het gebruik  
van den wijn voorstaat en juist daardoor  
de oorzaak wordt van de diepste ellende,  
en heele gezinnen reddeloos ten verderve  
richt.

Zoo nu schiet deze beweging haar doel  
voorbij.

Ze richt zich tegen hen, die het Chris-  
telijk beginsel der vrijheid verdedigen, in  
plaats van haar wapenen te wettigen tegen  
de zonde van het drankmisbruik.

Voor Kootwyls Scholen.

In hartelijken dank ontvangen: Door Ds.  
HOUTZAGERS, van den heer D. Boersma te  
Harlingen, Uniegift f 1.—; van den heer N. J.  
Zimmerman, H. d. C. S. te Hillegersberg,  
Uniecollecte f 1.—.

Onze scholen hebben groote behoefte aan  
steun.

Vriendelijk verzoeken wij u onze scholen te  
gedenken.

Kootwyls.

D. HULLEMAN,  
Penningmeester.

Uit de Pers.

Volgens belofte zouden wij in deze rubriek  
mededeelen, wat Dr. Wieringa over de zooge-  
naamde „Geloofsgeneratie“ schreef. Waar door  
andere copie deze rubriek een tijdlang gesloten  
bleef, geven wij thans het vervolg.

Jakobus 5:14 en 15 vormen overal weer den  
sluitsteen: „Is iemand krank onder u, dat hij tot  
zich roep de ouderlingen der gemeente en dat  
zij voor hem bidden, hem zalvende met olie in  
den naam des Heeren; en het gebed des geloofs  
zal den zieke behouden, en de Heere zal hem op-  
richten, en zoo hij ronden gedaan zal hebben, het  
zal hem vergevén worden.“

Iedere ketter heeft zijn letter, en wij zeiden  
horen zeker niet te veel, toen wij de zaak, waar-  
over het gaat, als een kwestie van exegetische qua-  
liteiten.

Zeer breedvoerig laat zich Dr. Zoete uit over  
deze aangelegenheid.

Is toch wel ophemelijk, zegt hij, hoe elke  
ketter zijn letter heeft, en hoe de meest uiteen-  
lopende richtingen zich beroepen op de Heilige  
Schrift.

Ik meen, dat iemand den Bijbel den grootsten  
martelaar heeft genoemd, maar, wie het ook ge-  
zegd heeft, hij heeft het volkomen terecht gezegd.  
Er wordt alles van gemaakt en nog iets.

Zou het niet voor een groot deel hieruit moeten  
verklaard worden, dat men een geheel stelsel  
bouwt op hier en daar verspreide uitspraken, die  
men insrukt uit het verband, waarin zij voorkomen  
en ze dan beschouwt zonder samenhang met het  
geheel?

Zoo ook hier.

Men beroept zich maar op weinige Schriftuur-  
plaatsen. Het getal is waarlijk niet groot, in hunne  
beschouwingen vindt men altijd dezelfde Schrift-  
woorden terug, die daarin schering en inslag zijn.  
Misschien vormen zij samen nog geen bladwijze,  
en dan zegt men: hier is nu de leer des Bijbels.

Wie dat niet ziet, mist het rechte licht, het heer-  
schende ongelofte heeft zijne zinnen verblind.

Laat ons zien, vervolgt Dr. Zoete, wat de Heilige  
Schrift in deze geest, waarbij wij natuurlijk verre  
van volledig moeten blijven, maar toch wel kunnen  
aantonen, dat er veel over geneesmeesters en  
medicijnen wordt gesproken, dat ze ook door  
vromen werden gebruikt en dat er nergens op  
afkeurende wijze over wordt gesproken.

Van waarzeggers en duivelskunstenaars lezen  
we, dat ze uit het land werden uitgerooid, en af-  
goderij mocht niet gepleegd worden, maar nergens  
wordt een dergelijk oordeel over de geneeskun-  
digen geveld.

Er waren ook wel dingen, die onder het Oude  
Testament bestonden en als reger gouden, maar  
door den Heiland werden geoordeeld. Tegenover  
hetgeen door de ouden gezegd was plaatste Hij  
zijn: „Doch ik zeg u; maar nergens ook maar één  
afkeurend woord tegen het gebruik van medi-  
cijnen.“

Zou de Heere dat woord achterwege hebben  
gehouden, indien dat gebruik het bewijs was, van  
verleid te zijn door satan? Indien het zijn wil  
ware geweest, dat wij allen in krankheid de ge-  
neming onmiddellijk van Hem zouden verwachten,  
zou Hij ons dit dan niet op een of andere wijze  
hebben kenbaar gemaakt?

Voor den Heiland, die zoveel met kranken in  
aanraking kwam, was er wel gelegenheid geweest,  
om in dezen ons zijn wil te doen verstaan.

Hij heeft in dezen niets gezegd, maar gehandeld  
en gesproken op een wijze, die ons doet zeggen,  
dat de Heere het heeft goedgekeurd, dat men ge-  
neesmiddelen gebruikte.

Hij heeft b.v. den 38 jarigen kranke niet bestraft,  
dat hij iets verwacht had van de gezegende krach-  
ten van het badwater Bethesda, en de vrouw, die 12  
jaren krank was geweest, niet berispt, omdat zij  
vele medicijnen had gebruikt.

In de gelijkenis van den barmhartigen Samari-  
taan, laat de Heere dezen Samaritaan olie en wijn  
gieten in de wonden, toch zeker ter verzachting en  
Genezing.

De schrijver van het derde Evangelie was een  
medicinemeester; hij is er zeker niet minder om  
gewest in de oogen van den Heere, en dat zijn  
ambt heeft hem niet ongeschikt gemaakt voor den  
dienst des Heeren. Paulus schrijft in zijn brief aan  
de Colossenzen: u groet Lucas de medicinemeester.

En geven die bekende woorden van Jezus: ge-  
neesmeester genees u zelve, en die gezond zijn  
hebben den medicinemeester niet van nood, maar  
die ziek zijn, — niet te denken, dat onze Heere het  
bestaan van medicinemeesters en hun gebruik door  
de kranken, goed en noodig geoordeeld heeft?

aan de wet der melancholie, waar de priesters  
toch wel als artsen schijnen op te treden: Zij  
moesten in elk geval de kwaal geneeszaam bes-  
tuur hebben, om over haar te kunnen oordeelen.  
Ik noem u Jesaja 1:6: Van de voetstap af, tot  
het hoofd toe, is niets geheel aan hetzelfde, maar  
wonden en striemen en etterbellen, die niet uit-  
gedrukt noch verbonden zijn, en geen derzelve is  
niet olie verzacht. De vraag in Jeremia 8:22:  
Is er geen balsem in Gilead, is er geen heilmiddel  
aldaar? Ezechiel 30:21: Menschenkind, ik heb  
den arm van Pharao, den koning van Egypte, ver-  
broken, en zie hij zal niet verbonden worden met  
pleisters op te leggen, met een winddoek om te  
doen om dien te verbinden, om dien te sterken,  
dat hij het zwaard houde.

Was het gebruik van medicinemeesters, en van  
Gileads kostelijke balsem, en olie en pleisters en  
winddoeken misschien alles zonde in Israël, en  
handelde Jesaja tegen den Goddelijken wil en uit  
ongelofte, toen hij in de dagen van Hiskia's krank-  
heid zeide: laat ze nemen een klomp vijgen, en  
doen een pleister op het gewel maken, en hij zal  
genezen?

Wanneer ik lees, wat er in onze dagen geschree-  
ven wordt van de roegenaemde Goddelijke genezing,  
dan komt mij wel eens de geschiedenis van Naaman  
den Syrier in de gedachten. De weg, waardoor  
God genezen wil, behaagt niet, men wil het buiten  
gewone. Was God niet machtig te genezen, zonder  
die waschings tot zevenmaal in de Jordaan? Zie,  
zegt Naaman bij zichzelf: Hij zal zekerlijk uitkomen,  
en staan, en den naam des Heeren zijns  
Gods aanroepen, en zijne hand over de plaats  
strijken en den melancholie ontledigen. O, zeker,  
zod had het gekund, indien het God zoo behaagd  
had; maar zoo eud de geschiedenis der krankheden  
is, zoo oud schijnt toch ook wel de regeneerlijke  
werking, die God verbonden heeft aan vele door  
Hem zelf ons gegeven middelen ter genezing.

Ik noemde een en ander uit het Oude Testament,  
en reeds zagen wij hoe onze Heere Jezus wel over  
geneesmiddelen sprak, maar hun gebruik niet af-  
keurde, en zijdelings goed en noodig oordeelde.  
Ook van zijne discipelen lezen we in Markus 6,  
dat ze de kranken met olie zalfden en hen gezond  
maakten; en is nu zeer zeker die genezing een  
wonderdadige, en die zelf hier niet in den gewonen  
zin als geneesmiddel te beschouwen, maar meer  
als een zinnbeeld der genezing, die wonderdadig  
bewerkt werd, krachtens de hun van den Heere  
verleende macht, m.i. pleit toch deze handeling  
voor het gebruik van geneesmiddelen.

Hier kan ook nog genoemd worden de raad  
van Paulus aan Timotheus, om niet langer water  
alleen, maar ook een weinig wijn te gebruiken,  
om zijne maag en veelvuldige zwakheden. Hier  
wordt de wijn toch niet als voedingsmiddel of ook  
niet als geneesmiddel, maar als geneesmiddel aan-  
bevolen; en in elk geval heeft Paulus niet gezegd:  
gij behoeft niet drank te zijn; als gij slechts ge-  
loof hebt, dan verdwijnen al die krankheden en  
zwakheden onmiddellijk.

In 2 Timotheus 4:20 vinden wij deze eenvoudige  
aanteekening: Trofimus heb ik te Milete krank  
gelaten. Wij vinden daarin niets vreemds en denken  
er niet aan daar een bewijs in te zien, dat Paulus  
geen geloof had, of Trofimus geen geloof had, of  
dat het tegen hun geloof of tegen hun gebed ge-  
tijnde, dat zeker voor zijn genezing opgevoerd  
is, dat Paulus hem aldus moet achterlaten.

Uit de wijze, waarop deze zelfde apostel schrijft  
in zijn brief aan de Filippijnen over de krankheid  
van Epafroditus blijkt wel, dat Paulus vreesde,  
dat deze krankheid ten doode zou zijn, en in 't  
geheel niet, dat hij tegenover die krankheid ge-  
staan heeft als iemand, die de zekerheid had, dat  
God haar zou wegnemen, en zoo God dit niet deed,  
zou te wijten zou zijn aan zijn gebrek aan ge-  
loof.

Voorzeker mag gezegd, dat het hier uit de Schrift  
aangehaalde voldoende kan worden geacht, om te  
bewijzen, dat de Heilige Schrift over geneesmeesters  
en geneesmiddelen spreekt als over iets, wat blijk-  
baar zeer gewoon is, en dat wel allerminst op af-  
keurende wijze.

De weinige schriftuurplaatsen, waarop de aan-  
hangers der gebodsgenezing zich beroepen, baren  
dan ook meest geen exegetische moeilijkheden.

In de eerste plaats dan de uitspraak in Jesaja 51,  
dat de Heere Jezus onze krankheden op Zich ge-  
nomen heeft. Alle krankheid, zoo redeneeren ze,  
is een straf voor de zonde. De Heere Jezus heeft  
als onze Borg en Middelaar, alle straffen, dus ook  
de lichamelijke krankheden voor ons gedragen.  
Daarom behoefte een Christen nooit krank te  
blijven, want Christus is ons ook tot gezondmaking  
van het lichaam gegeven. Evenals er daarom van  
Christus, toen Hij op aarde rondwandelde, eene  
geneesmakende kracht uitging, waardoor die kranks-  
ten genezen werden, zoo behoefte men ook nu  
slechts daor het gebed tot Hem te gaan, om beter  
te worden.

Deze gedachte heeft bij den eersten oogopslag  
iets, dat aantrekt en tot het hart spreekt. Het  
idealisme, dat zich daarin uitsprekt, is verleidelijk  
schoon.

En toch behoefte men ook slechts na te denken  
om te gevoelen, waar de fout der redeneering  
schuilt.

De Heere Jezus heeft ook voor ons gedragen den  
tijdelijken dood. De dood is evenzeer als de krank-  
heid een straf over de sonde. Christus kon daar-  
om van Zichzelf getuigen: Ik ben de opstanding  
en het leven. En Hij heeft, toen Hij op aarde  
rondwandelde, dooden opgewekt, om te toonen,  
dat Hij machtig was den dood zijne proef te ont-  
rukken. En niet alleen dat Christus zelf dooden  
heeft opgewekt, maar ook Elia en Elia hebben  
het gedaan en evenzeer de Apostelen des Heeren.  
Maar volgt hier nu uit, dat Gods kind niet be-  
hoefte te sterven, of dat Christus nu nog op het  
gebed dooden levend maakt?

De nuchtere werkelijkheid leert ons, dat krank-  
heid en dood, die beide vreeselijke gevolgen van  
de sonde, ook al zijn zij door Christus voor ons  
gedragen, Gods kind in dit leven blijven treffen.

De bitterheid van den vloek Gods is er om  
Christus' wille uit weggenomen, de dood is geen  
betaling meer voor de sonde, maar een afsterfing  
der sonde en doorgang tot het eeuwige leven; de  
krankheid is geen straf meer, maar een kastijding  
tot heiligmaking of beproefing des geloofs, maar  
de wet blijft voor ieder mensch: Het is den  
mensch geet eenmaal te sterven en de krankheid  
blijft een voorbode van den dood.

Wie dit idealisme predikt, rekent niet met het  
woord des Apostels, dat al deze hooggespannen  
verwachtingen ter neer slaat: Wij zijn in hopen  
zalig geworden. De heere nu, die gezen wordt,  
is geene heere; want hetgeen iemand ziet, waarom  
zal hij het ook hopen? Maar indien wij hopen  
hetgeen wij niet zien, zoo verwachten wij het met  
lijdenzaamheid.

De Christelijke hopen profeteert, dat eens de  
laatste vijand, dat is de dood, te niet gedaan zal  
worden; dat in het nieuwe Jeruzalem, dat uit den  
hemel nederdaalt, de Boven des Levens zal staan,  
wiens bladeren zijn zullen tot genezing der heide-  
ten; dan zal het blijken, dat krankheid en lijden  
sterven en dood voor ons door Christus zijn ge-  
dragen. Eerst hierna zal niemand meer  
zeggen: ik ben ziek.

Het slot komt een volgend maal.

Officiële Berichten.

Zondag 4 Sept. nam Ds. O. Los, die wegens  
zwakke gezondheid op verzoek emeritaat ont-  
ving, afscheid van zijne gemeente te Scherpen-  
zeel.

Z.Erw.'s 2000 Ds. O. Los, pred. te Hil-  
versum, ging daartoe voor in de bediening des  
Woords, predikende over Jesaja 52:7, en be-  
sloot zijne prediking met eenige toespraken tot  
zijn vader, den kerkeraad, den afgevaardigde  
van B. en W. en het bestuur e. n. o. d. d. d.  
Christelijke school. Daarna trad Z.Erw. zel  
op, om, na een kort woord van afscheid, de

samenkomst te sluiten. Op verzoek van een  
der opzieners die Z.Erw. een hartelijk woord  
toesprak, werd hem toegezonden Ps. 121:4.

Het adres van den kerkeraad is A. Brendsen  
(scriba) te Scherpenzeel. (Geld.)  
Het adres van Ds. O. Los, Em. pred., is na  
den 19 Sept. Hilversum, Roosterstraat 93.  
Namens den Kerkeraad voorn.

A. BEERINK, Scriba.

Scherpenzeel 5 Sept. 1904.

Classis Almkerk.

Agendum voor de Class. Verg. D.V. te  
houden, op Donderdag 15 Sept. 1904 te  
Nieuwendijk.

1. Opening.
2. Onderszoek der credentie-brieven.
3. Samenstelling van het Moderamen.
4. Notulen.
5. Ingekomen stukken: schrijven kerkeraad  
Raamsdijk i. z. Militairen.
6. Rapport Dep. i. z. Zending.
7. Onderszoek naar Art. 41 D.K.
8. Woning-collectie: Inw. Zending en  
Theol. Fac.
9. Regeling vacature diensten.
10. Bepaling tijd en plaats der volgende  
vergadering.
11. Sluiting.

Namens de roepende Kerk van Andel

A. P. LANTING, pres.

J. G. SCHOUTEN, scriba.

Andel, 7 Sept. 1904.

Buitenland.

Engeland. Een gewichtige rechter-  
lijke uitspraak.

Het Heerenhuis, het best te vergelijken met  
onze Eerste Kamer, heeft onlangs, als Hoog-  
gerichtshof, een rechterlijke beslissing genomen,  
waaraan het gevolg is, dat enkele gemeenten  
met 24 predikanten, beleeders zijn geworden  
van goederen en fondsen tot een gezamenlijke  
waarde van 120 miljoen guldens. Zij krijgen  
nu 1000 kerken tot hunne beschikking, terwijl  
een 1100 tal predikanten en hunne gemeenten  
alle recht op de te voren gebruikte kerken en  
pastorieën en de kapitalen ontnomen wordt.

In 1843 werd in Schotland de Free Church,  
de Vrije Kerk, gesticht, op grond van een vonnis  
dat hetzelfde Heerenhuis uitsprak, hetwelk ten  
gevolge had dat 289 predikanten hun ambt in  
de Schotische Staatskerk neerlegden en met vele  
gemeenteleden een Vrije Schotische kerk gingen  
stichten. Deze afscheiding was het gevolg van  
het feit, dat de rechtbank aan de kerken het  
recht ontzegde, hetwelk haar in 1839 was ge-  
geven, om leeraars die zij niet begeerden en  
toch door de heeren, die het collatierecht had-  
den, werden opgedrongen, te weigeren. Door  
de uitspraak van het Heerenhuis moesten de  
kerken elken leeraar dien de patroons, welke  
het collatierecht uitoefenden, betriepen, ontva-  
gen; en terecht heeft men zich daartegen verzet.

Maar te voren had zich de Vereenigde Pres-  
byteriaanse kerk afgescheiden. In 1900 ver-  
eenigden zich de Vrije Schotische Kerk en Ver-  
eenigde Presbyteriaanse Kerk onder den naam  
van „de Vereenigde Vrije Kerk van Schotland“.  
Alle leden en predikanten der Presbyteriaanse  
Kerk waren het met de vereeniging eens, doch  
bij de Vrije Schotische Kerk bleef een kleine  
minderheid te zijn, die zich daarbij niet kon  
neerleggen. Met 643 tegen 27 stemmen besloot  
de General Assembly der Vrije Schotische Kerk  
zich met de Presbyterianen te vereenigen; maar  
de minderheid beweerde daarbij, dat zij nu de  
voortzetting waren van de Vrije Schotische Kerk  
en dat hun nu ook de goederen en fondsen  
dier Kerk toekwamen.

Het kwam tot een kerkelijk proces. In vier  
instanties verloren de mannen der minderheid  
het geding, maar bij de eindbeslissing heeft het  
Engelsche Heerenhuis, met vernietiging van alle  
voorgaande vonnissen, de minderheid in het  
geheel gesteld. Het hot van appel van het Hee-  
renhuis besloot hietoe met drie tegen twee  
stemmen.

De gronden waarop de meerderheid der  
rechters den eisch der 24 mannen van de Vrije  
Schotische Kerk toewees, zijn de volgende.

De bewering der 24 was dat de minderheid  
der leden van de Vrije Schotische Kerk zich  
had schuldig gemaakt aan „breach of trust“  
(misbruik van vertrouwen) wij door hunne han-  
deling de goederen en bezittingen onder hun  
beheer zouden dienstbaar gemaakt worden en  
streken tot onderhoud en instandhouding eener  
andere inrichting, namelijk de Geuneeide Vrije  
Kerk. Deze bewering is door de meerderheid  
der rechtbank bevestigd.

In de eerste plaats hebben de 24 gezegd dat  
de mannen, die geld gaven voor het stichten  
der Vrije Schotische Kerk, mannen waren die,  
in den beginne althans, voorstanders waren  
van het beginsel eener Staatskerk. De Vere-  
enigde Vrije Kerk is het met dat beginsel in  
het geheel niet eens.

Voorts zeggen zij dat de Vereenigde Vrije  
Kerk afgeweken is van de leer der Vrije Schot-  
ische Kerk. Deze houden zich aan de Calvinis-  
tische leer der voorbeschikking; de leden der  
Vereenigde Vrije Kerk zijn niet verplicht zich  
daaraan te houden. Immers de vereeniging in  
1900 kwam niet tot stand op grond van een-  
heid in de belijdenis, doch zij was eene saam-  
voeging van afdelingen en organisaties. Zij  
heeft allerlei administratieve regelingen gemaakt,  
zij geconstitueerd als de Vereenigde Vrije  
Kerk en heeft daarin opgenomen de Vereenigde  
Presbyteriaanse en de Vrije Kerk, zooals die  
oorspronkelijk waren opgericht.

De vraag is, of de geloofsleer van een dier  
twee door de Vereenigde Kerk is aangenomen,  
of dat een der twee lichamen hare belijdenis  
heeft laten varen? Deze vraag moet ontkennend  
beantwoord worden.

Wij hebben dus hier niet te doen met twee  
opvattingen van het lichaam van Christus,  
welke besluiten voortaan saam te gaan leven,  
omdat zij het in de leer volkomen met elkaar  
eens zijn. Doch deze twee Kerken zijn overeen-  
gekomen, hare leerstellingen buiten het geding  
te houden en hare geloofsformulieren zoo rek-  
haar te maken, dat wie ze aanvaardt, ze naar  
eigen geweten kan verklaren.

Zulk een overeenkomst vormt geen Kerk,  
tenzij men eene Kerk bestaanbaar acht zonder  
belijdenis. De formulieren in de Vereenigde  
Kerk dienen niet meer om het geloof der Vere-  
enigde Kerk uit te spreken, doch om het doel  
der belijdenis, dat de combinatie der twee  
Kerken zou verhinderen, te verduisteren.

Laat ons er aan toevoegen dat vóór het  
vonnis viel, naar een vergelijk is gestreefd.  
Men hooft de minderheid den eigendom harer  
kerken en een kapitaal van f 600,000 aan  
Doch dat aanbod werd geweigerd. Het zal nu  
wel tot een compromis moeten komen. De  
rechters van het Hoogerhuis bonden dat de  
winnende partij op het hart.

N.-Amerika. De negers op de jong-  
ste Algemeene Synode der Presby-  
teriaansche kerk.

Op de jongste vergadering van General  
Assembly der Presbyteriaansche kerk hebben  
de vier negers afgevaardigden zich doen gelden.  
Zij verklaarden zich met kracht tegen eene ver-  
eeniging met de Cumberlandische Presbyteriaans-  
che kerk, omdat daartoe zou voortvloeien, dat  
de negers en kleurlingen zonden genoodzaakt  
worden afzonderlijke klassen en synoden te gaan  
houden. Men poogde wel op de ijdelheid der  
negers afgevaardigden te werken door hen er op  
te wijzen dat bij zulk eene indeeling er meer kleu-  
ringen naar de Algemeene Synode zouden ge-  
zonden worden, dan tot hietoe het geval was.  
Door afzonderlijke indeeling werd wel uitge-  
sproken, dat men oordeelde dat zij eenige trap-  
pen lager stonden dan hunne blanke mede-  
christenen, maar dit zou worden vergeet door  
dat zij zich in grooter getal in de grootste ver-  
gadering der kerk zouden kunnen vertoonen.

De negers lieten zich echter niet verschakelen.  
Zij hadden al te veel beleid van hunne afzon-  
dering in Jim Crow Cars, dat wil zeggen, zij  
gevoelden zich al te veel gekrenkt, doordat  
men hun in het Zuiden niet vergunt om in ge-  
wone spoorwagens te reizen, maar hen nood-  
zaakt in wagons plaats te nemen, die uitsluit-  
end voor negers bestemd zijn. Ze begeerden  
geen Jim Crow Classen en Synoden. Wij moe-  
ten hun daarin gelijk geven. Zouden de Ame-  
ricaansche Presbyterianen, vooral die in het  
Zuiden gevonden worden, niet weten dat God  
duidelijk geopenbaard heeft, dat er bij Hem  
geen aanneming des persoons is?

Gemengd nieuws.

Op de jongste vergadering van de Algemeene  
Synode der Christelijk Gereformeerde kerk in  
N.-Amerika, werden omtrent den toestand der Gere-  
formeerde kerk in de nieuwe wereld de volgende  
mededeelingen gedaan.

»Wij hebben, naar 703 dier officiële bronnen,  
in onze gemeenschap, 101 predikanten; 61,000 huis-  
gezinzen; 133,409 lidmaten in volle communicatie. Voor  
geneesmiddelen doeleinden werd ten vorigen  
jare bijeengebracht de som van \$ 200,750. Voor  
andere weldadige doeleinden \$ 98,000 en voor  
gemeentelijke aangelegenheden \$ 1,234,000.

Onze Kerk heeft vijf Synodes New Brunswick,  
New York, Albany, Chicago en Zuid Indie, en 34  
Classes.

Wij hebben 82 binnenlandsche en 85 buiten-  
landsche Zendingen. In 't buitenland heeft onze  
Kerk vier invloedrijke Zendingenvelden, n.l. Amoy,  
China, met 18 zendingen; Noord Japan met 18  
en Zuid Japan met 11 zendingen en dan ons Ara-  
biësch veld met 12 zendingen.

Voor het buitenland heeft onze Kerk bijeen-  
gebracht \$ 135,000 niet insluitende \$ 30,000 voor  
Arabie en voor 't binnenland \$ 125,000.

Weer een nieuwe Profet. Een Pers, die zich  
hoogepriester der son noemt, vele wonderlijke namen  
draagt, maar door ongelovige Amerikanen voor  
een zwarten landgoet wordt gehouden, zet te  
Chicago een deel der stad op stelen door de pre-  
dikation van den sonnedien, die de menschen  
in staat zou stellen 475 jaar en ouder te worden.

De menich moet volgens deze leer bijna alleen  
van lucht leven, doch bij het inademen der sonne-  
licht, moet hij dan ook zijn denken concentreren  
op de hoofddoctrine van de zonnabidders, het  
„Magdagnan“.

Den nieuwelingen stond hij toe iederen dag nog  
wat water en wat korrels koren te gebruiken. Hij  
schijnt al vrij wat adepten te hebben. Een van de  
eerste was een rijke dame uit Chicago, die een  
schitterenden tempel voor den sonnedienst wilde  
bouwen, maar stierf, voordat zij haar plan had  
kunnen volbrengen — uit gebrek aan voedsel.

Daar deze nieuwe profet ook reeds andere slach-  
toffers gemaakt heeft, tracht men aan zijn optreden  
paal en perk te stellen. Voorloopig schijnt dit echter  
nog niet mogelijk te zijn en vergenoegt men zich  
met scherpe artikelen tegen hem in de bladen.

WINGEEL.

Voor Kinderen.

AAN VRAGERS.

Waarom zegt men soms van iemand, dat hij  
onder een gelukkig gesterte is geboren?

In vroeger tijd schreef men aan de sterren  
grootten invloed toe op het lot der menschen.  
De verschijning van een komest b.v. gold als  
vo

Reeds f 500 ruït is ingekomen, terwijl er f 1000  
à f 1200, bij matige berekening noodig is.  
De Heere geve een bewogen gemoed en een  
milde hand!  
U, geachte Redactie, worde hartelijk dank ge-  
bracht voor de verleende plaatsing.  
Namens de Commissie a. h.,  
D. KOFFIEBERG, *Quaestor*.  
Culemborg, 24 Aug. 1904.

*Wederwaard en Eerwaard Broeders!*  
In de vergadering der classis Tiel, op Woens-  
dag 17 Febr. 1904, kwam de kleine en zwakke  
kerk van Vuren, den steun dezer classis vragen  
tot herstel van haar zeer bouwvallig kerkgebouw.  
De classis, den nood der gemeente kennende,  
benoemde een commissie, bestaande uit drie  
leden, om in overleg met den Kerkeraad van  
Vuren te beraden over den besten weg om  
Vuren te helpen.

Deze commissie heeft zich door een harer  
leden, tevens consulens van Vuren, overtuigd  
dat het kerkgebouw in zoo treurigen toestand  
was gekomen, dat de gemeente aldaar niet meer  
kan vergaderen, tenzij het op afdoende wijze  
werde hersteld of vernieuwd.

Ten einde nu den goeden weg ter verkrijging  
van hulp te bewandelen, had de gemeente be-  
reids in haar midden door intekening verza-  
meld, wat te verzamelen was. En inderdaad zij  
had hare roeping verstaan! En ook van degenen  
die buiten waren, waaronder de Burgemeester,  
hebben meerderen geholpen.

Wijl het saamgebrachte bij lange na niet  
toereikend was, zoo rief de commissie, op desen  
juisten weg voort te gaan en dus de kerken der  
classis te vragen een collecte in haar midden  
voor Vuren te houden. De Kerkeraad van Vuren  
heeft dat gedaan.

Op de laatste vergadering onzer classis bleek  
nu, dat behalve één kerk, die zelf zeer klein  
en hulpbehoevend is, alle de kerken een extra  
collecte hadden gehouden voor de arme zuster-  
kerk. Deze collecten waren over het geheel ver-  
rassend groot. De meeste kerken der zeer zwakke  
classis Tiel, zijn hulpbehoevend of grenzen aan  
hulpbehoevendheid.

Evenwel, ook dat bijeengebrachte is nog niet  
toereikend. Daarom komen wij thans tot alle  
onze kerken, om van iedere kerk slechts een be-  
trekkelijk kleine gave te vragen. En waar wij van  
te voren wisten, dat niet alle kerken ons zullen  
helpen, wijl er zijn die niet kunnen, zoo hopen  
wij dat de sterkeren zullen geven voor de  
zwakkeren.

Zendt dan uwe gaven aan Ds. KOFFIEBERG TE  
CULEMBORG, dan zullen wij u, na uwe gave  
verantwoord te hebben in een paar der voor-  
naamste kerkelijke bladen, weldra langs dien-  
zelfden weg bericht zenden van de dankbare  
in gebruikname van het hersteld en vernieuwd  
kerk gebouw der Gereformeerde kerk te Vuren.

Broeders! Wanneer wij samen onze hulpe  
bieden aan de kleine gemeente van Vuren, dan  
betalen wij niet alleen onzen dank aan den  
Heere voor het werk der Reformatie, in deze  
landen gewrocht in de vorige eeuw, maar ook  
aan de kerk van Vuren, voor hetgeen zij daar-  
toe in de gunste onzer Gods heeft mogen doen.

Vuren is bijna de oudste onzer kerken, in haar  
weder-tot openbaring komen. En dat heeft die  
kleine gemeente, tranen, geld, ja waarlijk bloed  
gekost. Offers voor de vrijheid onzer kerken!  
En nu vragen wij van alle die kerken bij lange  
na niet zóó veel, let wel van alle te samen, als  
Vuren alleen heeft geofferd.

Reeds in het jaar 1837 heeft deze nu nood-  
lijdende kerk twee „dwangbevelen“ moeten be-  
talen, één van f 2019.63 1/2 en één van f 1242.73.  
Gij begrijpt het! Boeten, omdat zij vergader-  
den, rondom de prediking van Gods Woord te  
Vuren, in grooteren getale dan het kritieke  
getal 19.

Maar dat is nog niet al wat Vuren heeft  
mogen en willen doen, en... lijden!  
Tot tweemaal toe heeft de gewangenis van  
Tiel hare deuren ontgrendeld voor vervolgd en  
gevangene broeders uit Vuren, en hen in den  
winter van 1837 maanden en maanden als mis-  
dadigers in haar cellen geborgen.

Ja. — Doch genoeg!  
Zou deze kerk van Vuren, die zoo krachtig  
haar geloof beleden heeft in den Heiland, den  
enigen Koning in zijne kerk, nu door armoede  
verstoken moeten zijn, na bijna 70 jaren, van  
een eigen behoorlijk kerkgebouw?

Maar, vraagt gij, hoe is zij dan zoo arm en  
klein?  
Waarde Broeders! Onze circulaire is reeds te  
uitvoerig. Maar geloof ons, het is, naar den  
mensch gesproken, buiten haat. Dat er van  
deze gemeente een goed getuigenis uitgegaan  
is en zeer veel kracht, vooral in de dagen der  
„scheiding“, getuigt „Verhalen's geschiedenis  
der Christelijke Gereformeerde Kerken“, bladz.  
385 v.v.

Offert dan, Broeders! een klein offer der  
dankbaarheid, gedenkende aan hetgeen de hel-  
den des geloofs van Vuren in de eerste helft  
der vorige eeuw voor de Gereformeerde leer  
hebben veel gehad, opdat hun nageslacht weer  
behoorlijk kan vergaderen in een eigen kerkge-  
bouw rondom de verkondiging der waarheid,  
aan hen zoo dierbaar.

Ds. KOFFIEBERG, van CULEMBORG, zal gaarne  
uwe gave ontvangen en die verantwoorden,  
gelijk wij hierboven zeiden.  
Vergeet ons, zoo wij durven aandringen op  
spoedige hulp: Vuren moet geholpen worden  
dat het niet komt; in het huidige kerkgebouw kan  
de gemeente goedschiks niet meer vergaderen.

Namens de classis Tiel de commissie a. h.  
Dr. G. KOFFIEBERG,  
Da. D. KOFFIEBERG,  
Da. J. MEYER JR.

Tiel, Juni 1904.

## Gereformeerde Gezindheid

### Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Moordrecht, G. Kersjes, te Sauwert.  
AANROEPEN: W. A. van Staveren, W. L. Milo,  
te Breda. — Westbroek, E. Koppe, te Idken-  
huize.  
BEDANKT: Oudewater, W. Breukelaar, te Zaan-  
dam. — Groningen, S. J. Vogelaar, te Apel-  
doorn.

### Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Schellinkhout, K. de Jong, te Oos-  
terland c.a. — Rijsoord, A. A. van Stipriaan,  
Luiselous, cand. te Utrecht. — Graveland, J. J.  
van Ingen, te Haterswoude. — Ochten, C. Th. van  
Beusekom, te Bleiswijk. — Juthpan, Dr. J. W. F.  
Gobius, de Sart, te Woudrichem.

AANROEPEN: Vlissingen, (vac. L. W. Bakhuizen  
v.d. Brink), A. S. Talma, te Rijperkerk. —  
Gardswaer, W. A. P. F. L. Jorg, cand. te Utrecht.  
— Zwartewaal, D. W. Mulder, cand. te Leiden.  
— Ezinge, O. Tiddens, te Nijmegen.

BEDANKT: Randwijk, W. Zijlstra te Bruchem.  
— Makkinga, J. Nieuwe, cand. te Zuidwilde. — Lel-  
lens, J. E. Bos, cand. te Bierum.

## Advertentien.

Heden ontsiep in den Heere onze ge-  
liefde Vader, Behuwd- en Grootvader de  
WelEerwaarde Heer

MARKUS BROUWER,  
Weduwnaar van WILLEMYR ASSIES,  
in den ouderdom van 76 jaren.

Wed. F. H. KOEKOEK — Amsterdam.  
BROUWER,  
Ds. R. K. BROUWER, — 's-Gravenhage.  
A. BROUWER — BAKKER, — 's-Gravenhage.  
M. BROUWER, Groningen.  
J. KRAMER — BROUWER, — Zetten.  
Dr. W. H. KRAMER, — Zetten.  
en Kleinkinderen.  
Zetten, 1 September 1904.

**L. G. WEISZ & Co.,**  
Commissionairs in Effecten,  
**WESTERMARKT No. 21**  
**AMSTERDAM.**

Wilt ge huiselijkheid en ge-  
zelligheid in uw gezin ver-  
meerderen?

KOOPT DAN EEN

## PACKARD-ORGEL

bij G. A. GOLOSCHMEDING,  
Warmoesstraat 141,  
Keizersgracht 305,  
AMSTERDAM.  
Steeds groote keuze en  
Catalogus gratis.

## HOMOEOPATHISCHE APOTHEEK

van ALBERT SONNER,  
Amsterdam, Heiligenweg, hoek Singel.  
Grootste Inrichting in Nederland.  
Tegen Diarree bij Kalveren en andere huisdie-  
ren, afdoend en beproefd, Bayers dropels f 0.75.  
Voor Asthmalieters: BIER'S Bougies en Sigaret-  
ten; onovertroffen succes en goedkoop f 0.75.  
HENSELS TONICUM voor Zenuwlijders  
per fl. f 1.20.  
HAMMELIS SUPPOSITORIES, tegen naam-  
blijen, per doos f 1.25.  
Spijverterings-tabletten, per flacon f 0.75.  
ARNICA HAAROLIE, tegen het uitvallen  
van het haar, per fl. f 0.80 en f 1.10.  
Huisapotheken, met handleiding f 5.50.  
Franco en gratis prijscourant en brochure.

**Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,**  
gevestigd te  
**Amsterdam, Keizersgracht 547-549,**  
sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

## WERKEN van Dr. A. KUYPER.

### De Gemeene Gratie.

Drie deelen, waarvan thans verschenen zijn:  
Deel I (Het geschiedkundig gedeelte) en  
Deel II (Het leerstellig gedeelte), terwijl Deel  
III in den loop van 1904 zal verschijnen.  
Men teekent in uitsluitend voor het ge-  
heele werk.

Prijs f 17.70.

Stempelbanden worden bijtijds tegen mat-  
tigen prijs verkrijgbaar gesteld.

### De vleeschwording des Woords.

Prijs ingenaaid f 1.90; gebonden f 2.40.

### Encyclopaedie

der Heilige Godgeleerdheid.

Deel I. Inleidend deel. — Deel II. Algemeen  
deel. — Deel III. Bijzonder deel.

Prijs compleet:

Ingenaaid f 16.75; gebonden f 21.25.

### DE ENGELN GODS,

een boek in royale formaat van  
300 bladzijden.

Prijs f 2.50 ingenaaid;  
f 3.25 in fraaie stempelband.

### Het werk van den Heiligen Geest.

DRIE DEELEN.

Ingenaaid f 7.50; geb. in één band f 8.90.

### Tractaat van den Sabbath.

HISTORISCHE DOGMATISCHE STUDIE  
1890.

Prijs f 1.60 ingenaaid; f 2.10 gebonden.

### Het Calvinisme.

Het Calvinisme en de Historie. — Het Calvi-  
nisme en de Religie. — Het Calvinisme en de  
Sociale. — Het Calvinisme en de Wetenschap. —  
Het Calvinisme en de Kunst. — Het Calvinisme  
en de Toekomst.

Prijs ingenaaid f 2.50; gebonden f 3.25.

### Gomer voor den Sabbath.

Meditatiën over en voor den Sabbath.

Prijs f 1.25. — Gebonden f 1.75.

Amsterdam.

Pretoria.

## Classis Tiel.

### KERK VAN VUREN.

Sedert de eerste opgave (zie: De Heraut van 31  
Juli 1.1. No. 1387) zijn bij ondergeteekende nog  
de volgende collecten en gaven ingekomen,  
waarvoor namens de Commissie voor de her-  
stelling van het Kerkgebouw der Gereform. Kerk  
van Vuren, aan de Kerkeraden en gevers, har-  
telijk dank wordt betuigd, met de bede; dat  
des Heeren Zegen moge rusten op de Gevers  
en gaven!

Kerk van Stads kanaal f 9.42; Zetten f 1;  
Nijemirdum f 1; Leiderdorp f 5; Hengelo  
(O.) f 2; Bolsward, A. f 2.50; Lexmond f 2.50;  
Hendrik Ido Ambacht f 2; Blija f 2; Moer-  
dijk f 2.50; Charlois f 2; Noordeloos f 1.50;  
Zegwaard f 1; Ambt Vollenhove, B. f 2;  
Paesens c.a. f 1.50; Ottoland f 1; Suawoude  
f 2; Appingedam f 5; Rotterdam, A. f 5;  
Lioessens f 1.50; Naaldwijk f 2; Aalten, B.  
f 3; Steeuwijk f 2.50; Gerkesklooster f 2;  
Terwispel f 1.50; Hasselt f 3; Assen f 5;  
Colijnsplaat f 2. Gevonden in de collecte Kerk  
van Gorinchem f 0.25; Vlaardingen, A. f 7.50.

Namens deput. a. h.

D. KOFFIEBERG,

*Quaestor*.

Culemborg, 23 Aug. 1904.  
P. S. Zie voorts het ingezonden stuk over  
de Kerk van Vuren in dit blad.

## Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,

**DAMRAK 60 en DAM 15-17.**

Kopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en  
Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIËN en BELEN-  
NINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentecours.

**Hoogst belangrijk voor iederen Nederlander.**

Bij HÖVEKER & WORMSER te AMSTERDAM is ter perse:

## VIJF EN TWINTIG JAREN

— VAN DE —

**Antirevolutionaire Partij in Nederland.**

1876-1901.

DOOR

**R. C. VERWEIJCK.**

Een boek geraamd op ten minste 40 vel royal druk, met honderden  
portretten, actestukken enz., geschreven door den man, die als redacteur  
van „De Standaard“ en als adjunct-secretaris van het Centraal-Comité  
voor A.-R. Kiesvereeningen die geheele geschiedenis in het hart der  
beweging heeft medegemaakt.

Prijs ongeveer 15 CENTS per vel.

Meer dan 50 vel wordt niet berekend.

Reeds nu is de intekening opengesteld.

## Voor Orgelspel en Zangvereniging

is bij den Uitgever K. LE COINTRE te  
Middelburg verschenen:

### Lenteleven.

Gedicht van Dr. L. WAGE-  
NAAR. NAAR. Voor Gemengd Koor  
a Capella of voor een Zangstem met begeleiding  
van Piano of Orgel door JAN MORRIS.  
Prijs 40 cent. Bij getallen tot lager prijs.

Vroeger verschenen en is nog verkrijgbaar:

### ZALIG DE DOODEN DIE IN DEN HEERE STERVEN.

Een lied met Harmonium-, Orgel- of Piano-  
begeleiding.

### DE LOF GODS DOOR DE NATUUR.

Geestelijk lied van L. VAN BEETHOVEN. Voor  
gemengd koor door DAVID KONING.

### DREIENIGHEIT.

Tekst van Dr. M. LUTHER. Musik van DAVID  
KONING. Woorden van Dr. J. P. HEYE.

Prijs van elk dezer 25 cent. Bij getallen  
tot lager prijs.

## FREEWHEEL RIJWIELEN

met nikkel en Velgen en Rem, echte Dunlop- of Contin. Banden, geheel compl. met alle  
toebeh., 12 mm. schijfvelg, door dringende omstandigheden per st. te koop, f 59.—,  
Damer-Rijw. f 5.— hooger. Vraagt vrijbl. franco een Rijw. op zicht. Br. fr. lett. G. X.,  
Advertentie-Bureau, Rokin 74-76, Amsterdam.

VERSCHENEN: Deel I van de Volksuitgave van:

## NICOLAAS BEETS,

## STICHTELIJKE UREN.

Dit meesterwerk van wijlen Prof. Dr. NICOLAAS BEETS verschijnt  
in 9 deelen à f 1.25 per deel ingenaaid en f 1.75 gebonden. Het geheele  
werk zal dus kosten f 11.25 ingenaaid en f 15.75 gebonden. De prijs voor  
afzonderlijke deelen bedraagt f 1.50 ingenaaid; f 2.— gebonden.

Deel II zal spoedig verschijnen.

De stempelband is ontworpen door JAC. PH. WORMSER.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

## Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,

Gevestigd te GRONINGEN.

OUDE BOTERINGESTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.

Telefoon Intercommunale No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRIS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W.

SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAALL VAN STOETWEGEN, H. LUKING, Mr. P.

DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, J. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,

koers 100 pCt. in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten

kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam

de H.H. L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207

(Hilversum, Torrenlaan 58); te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Boek- en Courantdrukkerij: DE ROEYER KROON & BAKELS, Amsterdam.

HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

## „CAPADOSE”,

Vereeniging van goedkope Zondagsschool-uitgaven.

Aan de leden dezer Vereeniging werd verzonden: de geheel nieuwe Geïllustreerde  
Catalogus van Zondagsschoolkaartjes, bevattende 74 monsters.

Men kan van deze Vereeniging lid worden voor ten minste f 5.— per jaar, wanneer men  
verkiest, en treedt dan dadelijk in alle rechten van het loopende boekjaar, d. w. z. men ontvangt:

1°. GRATIS bovengenoemde Catalogus, benevens de Catalogus bevattende alle uit-  
gaven dezer Vereeniging, thans reeds bijna 400 nummers;

2°. GRATIS een exemplaar van de uitgaven, welke de Vereeniging in den loop van  
het jaar doet verschijnen; deze worden omstreeks de maand September of October  
toegezonden.

en heeft; 3°. het recht in den loop van het boekjaar (dus uiterlijk den 31en December)

aan boekjes of kaartjes de dubbele waarde te kiezen van het bedrag van  
zijn lidmaatschap. Wie f 5.— betaalt, kiest voor f 10.—. Die f 12.— kiest, is  
lid voor f 6.—; die f 15.— kiest, is lid voor f 7.50 enz. Men behoeft niet  
ineens zijne keuze te doen, maar kan dat verdeelen zooals men wil. Het komt  
dus hierop neer, dat men lid wordt voor f 5.—; daarvoor GRATIS de nieuwe  
uitgaven ontvangt; voor f 10.— aan boekjes en kaartjes kiest; en verder  
bijkoopt wat men verlangt, om aan 't einde des jaars op te maken hoeveel men  
bijkoocht heeft en dat met het halve bedrag te betalen. De banden van ge-  
bonden boeken worden tot den vollen prijs berekend.

Voordeelliger aanbod dan „CAPADOSE“ doet vindt men nergens.

Geen enkel fonds voor Zondagsschool-uitgaven is zoo ruim gesorteerd  
en zoo goedkoop.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER, Pretoria.

Amsterdam, Boekhandel v/h. HÖVEKER & WORMSER,